

Sygn. akt I ACa 575/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 lutego 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Joanna Kurpierz
Sędziowie :	SA Ewa Jastrzębska SA Joanna Naczyńska (spr.)
Protokolant :	Anna Wieczorek

po rozpoznaniu w dniu 7 lutego 2017 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa P. D.

przeciwko Towarzystwu (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 20 kwietnia 2016 r., sygn. akt II C 450/14

1) oddala apelację;

2) zasądza od pozwanego na rzecz powoda 5 400 (pięć tysięcy czterysta) złotych z tytułu kosztów postępowania apelacyjnego.

SSA Joanna Naczyńska	SSA Joanna Kurpierz	SSA Ewa Jastrzębska
----------------------	---------------------	---------------------

Sygn. akt I ACa 575/16

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 20 kwietnia 2016r. Sąd Okręgowy w Katowicach zasądził od pozwanego Towarzystwa (...) SA w W. na rzecz powoda P. D. 76.700zł z ustawowymi odsetkami od 11 lutego 2013r.; umorzył postępowanie w pozostałym

zakresie; zasądził od pozwanego na rzecz powoda 8.017zł z tytułu kosztów procesu oraz nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Katowicach 513,68zł z tytułu wydatków tymczasowo poniesionych przez Skarb Państwa.

Rozstrzygnięcie to Sąd Okręgowy podjął po ustaleniu, że 5 kwietnia 2012r. powód nabył za cenę 59.000zł samochód osobowy marki M. (...), rok produkcji 2003, o pojemności silnika 4.966cm⁽³⁾ od spółki z o.o. (...), którą reprezentował R. S.. Sprzedający wydał powodowi jeden oryginalny kluczyk, jako że nabył ten samochód w stanie uszkodzonym z jednym sprawnym kluczykiem, a drugi połamany kluczyk znajdował się w stacyjce samochodu i jego wydobyć w całości było niemożliwe. 10 października 2012r. powód zawarł z pozwanym umowę ubezpieczenia pojazdu od odpowiedzialności cywilnej oraz autocasco na okres od 11 października 2012r. do 10 października 2013r. Wartość ubezpieczonego pojazdu i jednocześnie suma ubezpieczenia została określona w polisie na 83.700zł. We wniosku o zawarcie umowy ubezpieczenia autocasco powód podał, że posiada dwa oryginalne kluczyki. Pomiędzy 4 a 10 stycznia 2013r. samochód powoda został skradziony z przybłokowego parkingu. Prowadzone w sprawie tej kradzieży postępowanie karne zostało umorzone wobec niewykrycia sprawcy. Powód zgłosił szkodę pozwanemu 11 stycznia 2013r. Pozwany odmówił wypłaty odszkodowania z uwagi na fakt, że powód zadeklarował, że posiada dwa oryginalne kluczyki, a po zgłoszeniu szkody przedłożył tylko jeden kluczyk. Posiłkując się opinią biegłego sądowego M. B., Sąd Okręgowy ustalił, iż wartość skradzionego samochodu na dzień kradzieży przy uwzględnieniu dodatkowego wyposażenia samochodu w zestaw tuningu optycznego (...) oraz opony (...) model (...) R. wynosiła 76.700zł brutto.

Odwołując się do treści łączącej strony umowy, ogólnych warunków ubezpieczenia i regulacji art. 805 k.c. Sąd Okręgowy stwierdził, iż pozwany w zamian za zapłatę składki ubezpieczeniowej udzielił powodowi ochrony ubezpieczeniowej na wypadek kradzieży samochodu. Przyjął, iż wprawdzie § (...) ogólnych warunków ubezpieczenia Autocasco Standard, uprawniał pozwanego do odmowy wypłaty powodowi odszkodowania, jako że po kradzieży powód nie dysponował kompletem zadeklarowanych oryginalnych kluczyków, niemniej skoro z zeznań świadka R. S. i powoda wynikało, iż powód nigdy nie dysponował drugim oryginalnym kluczykiem (który został zniszczony) i jedynie przez przeoczenie, omyłkowo podał, iż posiada dwa kluczyki, to niedostarczenie drugiego kluczyka pozostaje bez wpływu na ustalenie odpowiedzialności pozwanego za szkodę. Wysokość należnego powodowi odszkodowania, Sąd Okręgowy ustalił zgodnie z postanowieniami § (...) ogólnych warunków ubezpieczenia, przyjmując wartość pojazdu z dnia powstania szkody, z uwzględnieniem dodatkowego wyposażenia w zestaw tuningu optycznego (...) oraz opony (...)model (...) R., wyliczoną przez biegłego sądowego z zakresu motoryzacji i wyceny pojazdów M. B. na 76.700zł. Biegły przyjął zakres wyposażenia dodatkowego w oparciu o prywatną ekspertyzę wykonywaną za zlecenie powoda przed ubezpieczeniem pojazdu, a korekty przebiegu i poziomu zużycia ogumienia dokonał w oparciu o dane wskazane przez powoda. Biegły wyjaśnił, że nie zwrócił się do autoryzowanego serwisu w celu ustalenia historii serwisowania pojazdu z uwzględnieniem przebiegu pojazdu, ponieważ serwis udziela tego rodzaju informacji jedynie właścicielowi pojazdu bądź na wezwanie Sądu. Sąd Okręgowy podkreślił, że pozwany - na którym spoczywał ciężar dowodowy - nie zgłosił wniosków, które zmierzałyby do uzyskania historii serwisowania pojazdu. Co do poziomu zużycia opon Sąd podzielił wniosek wyprowadzony przez biegłego, iż trzy miesiące normalnej eksploatacji ogumienia nie wpływają znacząco na stopień jego zużycia, a w konsekwencji dla wyceny przyjął stopień zużycia ogumienia określony w opinii sporządzonej na zlecenie powoda we wrześniu 2012r., Podzielił również stanowisko biegłego, iż miarodajne jest przyjęcie średnich kosztów nabycia elementów używanych wyposażenia (...) pojazdu, a to wobec braku informacji kiedy i za jaką kwotę przedmiotowe wyposażenie zostało zamontowane. Konkluzje te legły u podstaw zasądzenia przez Sąd Okręgowy od pozwanego na rzecz powoda odszkodowania w kwocie 76.700zł. Kwotę tę Sąd Okręgowy zasądził z ustawowymi odsetkami od 11 marca 2013r., a to na podstawie art. 817 k.c. oraz art. 481 k.c., mając na uwadze, iż skoro powód zgłosił pozwanemu szkodę 11 stycznia 2013r., to pozwany winien spełnić świadczenie najpóźniej 10 lutego 2013r., a tym samym od 11 lutego 2013r. pozostawał on w opóźnieniu. Wobec ograniczenia przez powoda żądania pozwu – w oparciu o art. 355 § 1 k.p.c. - umorzył postępowanie co do żądania zapłaty 3.300zł. Kosztami procesu obciążył pozwanego w oparciu o art. 100 zd. 2 k.p.c. w związku z § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002r. w sprawie w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu, jako że powód uległ ze swym żądaniem jedynie w nieznacznym zakresie, a na poniesione przez niego koszty składały się koszty zastępstwa procesowego, opłata od

pozwu, opłata skarbową od pełnomocnictwa procesowego oraz zaliczka na poczet wynagrodzenia biegłego sądowego. O kosztach opinii biegłego wyłożonych tymczasowo przez Skarb Państwa Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 113 ust. 1 i 2 ustawy z 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych przy odpowiednim zastosowaniu przepisu art. 100 k.p.c.

Apelację od wyroku w części uwzględniającej powództwo wniósł pozwany, domagając się zmiany tego orzeczenia przez oddalenie powództwa o zapłatę 76.700zł i przez zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu. Alternatywnie wnosił o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu przy uwzględnieniu należnych mu kosztów procesu. Podniósł zarzuty:

- sprzeczności ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego przez przyjęcie, że powód w dacie zawierania umowy ubezpieczenia posiadał jeden komplet kluczyków, w sytuacji gdy z treści wniosku o zawarcie tej umowy oraz zeznań świadka A. S. wynika, iż zadeklarował on posiadanie dwóch oryginalnych kluczyków i informacji tej nie sprostował,

- naruszenia art. 217§3 k.p.c. przez oddalenie wniosku pozwanej o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego z zakresu wyceny wartości pojazdów, w sytuacji gdy opinia główna oraz opinie uzupełniające były niekompletne, a biegły nie odniósł się do zarzutów strony pozwanej,

- naruszenie art. 233§1 k.p.c. polegające na przyjęciu za wiarygodne zeznań powoda i świadka R. S. w zakresie w jakim zeznali oni, że powód w momencie zakupu pojazdu otrzymał jedynie jeden komplet kluczyków, podczas gdy z treści wniosku o zawarcie umowy oraz zeznań świadka A. S. wynika, że powód przy zawieraniu ubezpieczenia zadeklarował posiadanie dwóch oryginalnych kluczyków, a także gdy z zeznań świadka A.S., którym Sąd dał wiarę wbrew odmiennym zeznaniom powoda wynika, że powód nie sprostował tej informacji po zawarciu umowy ubezpieczenia,

- naruszenie art. 65 § 2 k.c. przez przyjęcie, że zgodnie z intencją stron umowy ubezpieczenia Autocasco, postanowienia § (...) ogólnych warunków ubezpieczenia Autocasco Standard nie dawały pozwanemu podstaw do odmowy wypłaty odszkodowania w sytuacji gdy powód zadeklarował przy zawieraniu umowy ubezpieczenia dysponowanie dwoma kluczykami, zgłaszając szkodę przedłożył tylko jeden kluczyk, mimo że niedopełnienie to ma istotny wpływ na szkodę,

- niezastosowania art. 815 § 3 k.c. w sytuacji, gdy powód zawierając umowę ubezpieczenia Autocasco podał, że dysponuje dwoma kluczykami, zaś po zgłoszeniu pozwanemu kradzieży utrzymywał, że od początku dysponował wyłącznie jednym kluczykiem,

- naruszenia art. 481 k.c. w związku z art. 455 k.c. i art. 817 k.c. przez przyjęcie, że pozwany pozostawał w opóźnieniu ze spełnieniem świadczenia na rzecz powoda, podczas gdy w świetle okoliczności sprawy odpowiedzialność pozwanego oraz wysokość szkody nie mogły zostać ustalone przed wydaniem wyroku.

Powód wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie od pozwanego kosztów zastępstwa procesowego postępowaniu apelacyjnym.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Rozstrzygając w pierwszej kolejności zasadę odpowiedzialności pozwanego, mieć należy na względzie, iż strony zawarły ważną umowę ubezpieczenia autocasco. Powód uiszczył składkę ubezpieczeniową. Faktem jest, iż błędnie zadeklarował, iż posiada dwa oryginalne kluczyki do samochodu będącego przedmiotem ubezpieczenia. Niemniej okoliczność posiadania przez powoda tylko jednego kluczyka nie wpłynęłaby w żaden sposób ani na wysokość składki ubezpieczeniowej, ani na treść umowy, w szczególności nie stanowiłaby podstawy odmowy ubezpieczenia samochodu, jak i nie wyłączyłby, ani nie ograniczyłby zakresu udzielonej powodowi ochrony kradzieżowej.

Art. 815 §3 k.c. stanowi, iż ubezpieczyciel nie ponosi odpowiedzialności za skutki okoliczności, które nie zostały podane do jego wiadomości, przy czym w orzecznictwie ugruntowane jest stanowisko, że przewidziane

w tym przepisie zwolnienie ubezpieczyciela od odpowiedzialności ma miejsce tylko wówczas, gdy niedopełnienie przez ubezpieczającego powinności wynikających z art. 815§1 i 2 k.c. (podanie do wiadomości ubezpieczyciela wszystkich znanych sobie okoliczności, o które ubezpieczyciel zapytywał w formularzu oferty i informowanie o każdej zmianie tych okoliczności zaistniałej w toku trwania umowy ubezpieczenia) miałyby wpływ na zwiększenie prawdopodobieństwa wystąpienia zdarzenia objętego ochroną ubezpieczeniową. Sprzeczne z art. 815§ 3 k.c. byłoby postanowienie umowy, przewidujące utratę przez ubezpieczającego prawa do świadczenia w razie zatajenia okoliczności, która nie ma wpływu na zwiększenie prawdopodobieństwa zdarzenia objętego ochroną ubezpieczeniową (vide wyroki Sądu Najwyższego: z 21 października 2003r., sygn. akt I CK 168/02, LEX nr 82270 oraz z 22 września 2005r. sygn. akt IV CK 113/05LEX nr 346005).

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy wskazuje, że brak jednego z kluczyków do skradzionego powodowi pojazdu w żadnym stopniu nie przyczynił się do powstania szkody. Z zeznań świadka R. S. złożonych na rozprawie 13 października 2014 r. wynikało, że już poprzedni właściciel dysponował tylko jednym sprawnym kluczykiem, a drugi połamany, znajdował się w stacyjce samochodu. Powód nabył samochód, wiedząc o okolicznościach zniszczenia około 1,5 roku wcześniej jednego oryginalnego kluczyka. W toku procesu nie naprowadzono jakichkolwiek okoliczności, które podważałyby wiarygodność zeznań świadka R. S.. Wbrew zarzutom apelującego wartości dowodowej zeznań tego świadka nie dezawuuują zeznania świadka A.S., ponieważ zeznania świadka S. dotyczyły okoliczności zniszczenia kluczyka do skradzionego pojazdu, a zeznania świadka S. dotyczyły złożonego przy zawieraniu umowy ubezpieczenia oświadczenia powoda co do ilości posiadanych przezeń kluczyków do skradzionego później pojazdu. Skoro zatem drugi kluczyk uległ zniszczeniu, to nie dostał się on w posiadanie osób nieuprawnionych, i nie zwiększyło się ryzyko kradzieży tego samochodu. Złożenie przez powoda niezgodnego z rzeczywistością oświadczenia o ilości posiadanych oryginalnych kluczyków we wniosku o zawarcie umowy ubezpieczenia niewątpliwie stanowiło zaniedbanie powoda, niemniej nie stanowi ono w okolicznościach sprawy podstawy do wyłączenia odpowiedzialności pozwanego, a to z uwagi na brak adekwatnego związku między tak rozumianym niedopełnieniem przez powoda obowiązków umownych a szkodą w postaci kradzieży ubezpieczonego samochodu. Nie sposób też pominąć, iż stosownie do postanowień § 13 ust. 6 ogólnych warunków ubezpieczenia autocasco standard, pozwany może, ale nie musi odmówić wypłaty odszkodowania w przypadku nieprzekazania wszystkich posiadanych kluczyków, zadeklarowanych przy zawieraniu umowy ubezpieczenia. Trafną zatem była konstatacja Sądu Okręgowego, iż nie zachodziły przesłanki wyłączające odpowiedzialność pozwanego.

Poddając natomiast kontroli instancyjnej wysokość zasądzonego odszkodowania, Sąd Apelacyjny stwierdza, iż Sąd Okręgowy nie naruszył w żadnej mierze przepisów procesowych, przyjmując za miarodajną dla rozstrzygnięcia wartość samochodu ustalona według stanu na dzień kradzieży przez biegłego M. B.. Wartość ta - wyliczona na 76.700zł - korespondowała z wartością przyjętą w polisie, z uwzględnieniem paromiesięcznej amortyzacji samochodu. Dla wyliczenia tej wartości biegły zasadnie przyjął średnie koszty nabycia używanych elementów tuningu optycznego, a to wobec braku informacji kiedy i za jaką kwotę zostały one zamontowane, w sytuacji, gdy nie zostały one zainstalowane fabrycznie. Adekwatny był również przyjęty przez biegłego sposób oszacowania przebiegu skradzionego pojazdu. Oszacowania tego biegły dokonał w oparciu o oświadczenie powoda i przedłożoną przez niego opinię prywatną, nie zasięgając informacji w autoryzowanej stacji obsługi, ponieważ stacje te udzielają informacji wyłącznie właścicielom pojazdów, bądź też na wezwanie sądu. Pozwany wyraził w tej kwestii powątpiewanie, lecz nie przejawiał żadnej inicjatywy dowodowej, w tym nie złożył wniosku o zwrócenie się przez Sąd do autoryzowanej stacji serwisowej o historię serwisowania pojazdu. Sąd Okręgowy miał też podstawy ku temu, by uznać, że w ciągu nieco ponad trzech miesięcy zwykłego użytkowania samochodu stopień wyeksploatowania opon nie mógł być na tyle znaczny, aby w istotny sposób wpłynąć na ich wartość. Wobec braku innych źródeł, dopuszczalne było przyjęcie stopnia zużycia ogumienia wynikającego z opinii prywatnej z 27 września 2012r., sporządzonej na zlecenie powoda. Opinia biegłego M. B. była rzetelna, biegły racjonalnie wyjaśnił kryteria i czynniki jakimi się kierował ustalając wartość skradzionego samochodu. Jego opinia korelowała z opinią prywatną, także mającą walor dowodowy, a nadto z szacunkami samego pozwanego, znajdującymi odzwierciedlenie w sumie ubezpieczenia. Skoro wnioski opinii biegłego B. były miarodajne dla rozstrzygnięcia, zatem nie było konieczności uzupełniania postępowania dowodowego przez przeprowadzenie

dowodu z opinii innego biegłego. Przesłanką taką niewątpliwie nie była okoliczność, że biegły nie podzielił stanowiska pozwanego, a jego opinia nie satysfakcjonuje pozwanego.

Wbrew też wywodom apelacji nie sposób też przyjąć, iż pozwany pozostawał w opóźnieniu ze spełnieniem świadczenia dopiero od daty wydania wyroku w sprawie. Sąd Okręgowy trafnie zastosował regulacje art. 481 k.c. w związku z art. 817 k.c. przyjmując, iż pozwany popadł w opóźnienie z chwilą upływu 30 dni, licząc od dnia zgłoszenia mu szkody. Art. 817 k.c. obligował pozwanego ubezpieczyciela do przeprowadzenia postępowania likwidacyjnego i wypłaty odszkodowania w terminie 30 dni od zgłoszenia. W oparciu o przedłożone przez powoda dokumenty mógł i powinien był oszacować szkodę.

Z tych to też przyczyn, Sąd Apelacyjny uznał, iż zarzuty apelacji nie są w stanie wzruszyć trafności zaskarżonego wyroku. Konkluzje te legły u podstaw oddalenia apelacji - w oparciu o art. 385 k.p.c., jako bezzasadnej. O kosztach postępowania apelacyjnego, Sąd Apelacyjny orzekł na zasadzie odpowiedzialności za wynik sporu, zasądzając - w oparciu o art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. - od pozwanego na rzecz powoda 5.400 zł z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym, nieprzekraczającego stawki minimalnej, określonej w § 2 pkt 6 oraz § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, w brzmieniu sprzed 27 października 2016 r.

SSA Joanna Naczyńska SSA Joanna Kurpierz SSA Ewa Jastrzębska